

TIEDOLLISET KOMPETENSSIT

- Järjestelmien toiminnan hahmottaminen
 - luonnonjärjestelmät
 - sosiaaliset systeemit
 - talous
 - teknologiset järjestelmät
 - tuotantojärjestelmät
- Ihmisen ja luonnon suhde
- Planetaariset rajat (erit. ilmastonmuutos, biodiversiteetti ja ravinnekierrat)
- Globaalit ja kansalliset ihmisoikeus- ja oikeudenmukaisuuskysymykset
- Kestävyyskysymysten ratkaisun lähestymistavat
- Globaalit kestävän kehityksen tavoitteet ja kv. sopimukset

Huolenpidon ja vastuun piirin laajentaminen

UUDISTAVAT KOMPETENSSIT

- Kestävyysongelmien perussyt
- Todellisuuskäsitysten tunnistaminen; jakava vs. holistinen epistemologia
- Vallitsevan maailmankuvan, ihmiskäsityksen ja ihanteiden kriittinen arviointi
- Tietoisuustaidot, intuition hyödyntäminen
- Tunteiden yhdistäminen tietoon
- Emotionaalisten ristiriitojen käsittely
- Oman ja yhteisen hyvinvoinnin tekijöiden tunnistaminen
- Oman toiminnan reflektointi
- Oman elämän merkitysten ja identiteetin rakentaminen
- Luovuus, mielikuvitus, innovatiivisuus
- Kyky visioida vaihtoehtoisia tulevaisuuksia
- Kyky asettua osaksi ratkaisua

Hyvän elämän perusteiden arviointi

EETTISET JA KRIITTISEN AJATELUN KOMPETENSSIT (kaikissa kompetenssialueissa mukana)

Kestävyyskysymyksiin liittyvän tiedon kriittinen arviointi

Toiminnan taustalla vaikuttavien arvojen ja intressien tunnistaminen

Ydintabujen käsittely

Valtasuhteiden tunnistaminen

Oman toiminnan eettisyyden arvioiminen

Oikeudenmukaisuuden arvioiminen ja perustelu

Eettisten ristiriitojen käsittely

Arvohierarkian rakentaminen ja perustelu

GLOBALISIVISTYKSEN ETIIKKA

Ihanteet

Rohkeus
Kauneuden etsiminen
Pyrkimys totuuteen
Kohtuullisuus
Oikeudenmukaisuus
Luottamus
Sitoutuminen
Myötätunto

Hyveet

Ekologisen eheyden rikkomattomuus

Ihmisarvon loukkaamattomuus, yhdenvertaisuus

Arvohierarkia

Talous välineenä, ei päämääränä

Oikeus perustarpeiden tyydyttämiseen

PÄÄMÄÄRÄT

- Ekosysteemien elinvoimaisuus
- Hyvän elämän mahdollistaminen
- Luottamus tulevaisuuteen

Vastuut

Ylisukupolvisuus

Planetaarinen vastuu

Luonnon ja ihmisten yhteismenestys

Vapaus kasvuun ja henkiseen kukoistukseen

Vapaudet

Mahdollisuus sosiaaliseen osallisuuteen

TOIMINNAN KOMPETENSSIT

- Omien vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen
- Oman elämän kestävien valintojen ja toimintatapojen toteuttaminen
- Muutoksentakijän valmiudet: esimerkki, usko asiaan, rohkeus, toivon vahvistaminen, toisten inspiroiminen, sisäinen resilienssi, ilmaisutaidot
- Vaikutuskanavien tunnistaminen
- Verkostoitumisen osaaminen

Halujen ja tarpeiden erottaminen

SYNTETISOIVAT KOMPETENSSIT

- Poikkitieteellisen tiedon syntetisointi
- Keskinäisriippuvuuksien tunnistaminen, mm.
 - hyvinvointi – talous – ekologinen
 - kestävyys – kulttuurinen kestävyys
 - lokaali – globaali, ylisukupolvisuus
- Vaikutusketjujen ja syy-seurausketjujen hahmottaminen
- Vuorovaikutusluoppien tunnistaminen ja ymmärtäminen (esim. minä – muut, minä – yhteiskunta, minä – luonto)
- Yhteismenestyksen logiikka
- Muutoksen hahmottaminen (ajallinen jatkumo, ratkaisujen kiireellisyys)
- Kompleksisuuden hallinta
- Epävarmuuden sietäminen
- Todennäköisyyksien hahmottaminen

Riskien arvottaminen ja varovaisuusperiaatteen ymmärtäminen

IHMISTENVÄLISYYDEN KOMPETENSSIT

- Rikastavan dialogin taidot
- Kohtaamisen taito
- Yhteistyötaidot ja yhteistoiminta
- Osallisuuden edistäminen
- Luottamuksen rakentaminen
- Sitoutumisen kyky
- Empatiakyky
- Altruistinen toiminta
- Kulttuurien ymmärtäminen
- Rajojen murtaminen

YHTEISÖLLISET KOMPETENSSIT

- Yhteisten arvojen rakentaminen
- Osallisuus
- Kestävät toimintatavat
- Tulevaisuuden visiointi
- Muutoksen tekijänä toimiminen